

N:o 8.

Ank. till Riksdagens kansli den 1 april 1890, kl. 2 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om införande af ett ständigt utskott i stället för de tillfälliga utskotten.

Förslag till införande af ett ständigt utskott i stället för de nuvarande tillfälliga framställes redan år 1880 (motion i Andra Kammaren, n:o 156, af herr Westin). Detsamma understöddes af konstitutionsutskottet, som utarbetade och för Riksdagen framlade ett förslag till de grundlagsändringar, utskottet för ändamålet ansåg nödiga. Det sålunda framställda förslaget vann emellertid ej Riksdagens bifall.

I en inom Första Kammaren väckt motion, n:o 3, har herr *von Strokirch* vid innevarande riksdag i samma syfte förslagit, att Riksdagen ville, med upphäfvande af allt hvad som i grundlagarne finnes stadgad om tillfälliga utskott, för sin del besluta att i dess ställe i grundlagen införa bestämmelser om ett nytt utskott, bestående af 24 ledamöter, benämndt ekonomiutskott, samt att nedanstående grundlagsparagrafer måtte i anledning deraf få följande förändrade lydelse:

Regeringsformen.

§ 53.

Föreslagen lydelse.

Lagtima riksdag skall för ärendenas beredning tillsätta dessa utskott, ett konstitutionsutskott, att väcka och upptaga frågor rörande

5. Ej må statsråds ledamot eller justitieråd i utskott eller val till utskott deltaga, ej heller någon, af hvilken Riksdagen kan fordra redo och ansvar, inväljas i utskott, der redovisning för hans egna embetsåtgärder kan förekomma.

§ 43.

Föreslagen lydelse:

Ekonomiutskottet skall meddela utlåtande öfver de från kamrarne hänvisade frågor om stiftande, ändring, förklaring och upphäfvande af lagar och författningar, som rikets allmänna hushållning röra, äfvensom om grunderna för allmänna inrättningar af alla slag, i hvilka samtliga mål Riksdagen dock icke eger annat eller mera besluta än föreställningar och önskningsar att hos Konungen anmäla.

§ 44.

Föreslagen lydelse:

Utskotten — — — — — äldst.
Utskotten utse ock, hvart för sig, sekreterare och, efter samråd med honom, den öfriga betjening, som nödig finnes.

§ 47.

Derest utskott anser nödigt att, till öfverläggning om något ärende, med annat utskott — — — — — taga del.

§ 55.

Föreslagen lydelse:

Motion — — — — —
— — — öppnande. Sedermera må sådan fråga, med undantag af grundlagsförslag och fråga, som tillhör ekonomiutskottets behandling, icke kunna — — — — — föränledes.
Motion — — — — — sammanföras.

§ 56.

Föreslagen lydelse:

Konungens propositioner, så ock motioner i ämnen, som tillhöra utskotts behandling, kunna icke till afgörande i kammare företagas, innan utskott deröfver afgifvit yttrande. Frågor, som röra någondera kammaren enskildt, må genast afgöras.

§ 59.

Betänkande, som af utskott afgifvits — — — — —
 — — — — — företages.
 Utskotts — — — — —
 — — — — — begär.

§ 62.

Föreslagen lydelse:

Kammarens beslut i fråga, som icke rör kammaren enskildt, skall medkammaren genom utdrag af protokollet delgifvas. *Har målet varit af utskott handlagdt*, skall ock detta om beslutet på enahanda sätt underrättas. Derest — — — — — uppehållas.

§ 63.

Föreslagen lydelse:

När fråga — — — — — återförvisas.
 Stanna kamrarne öfver någon fråga, *deri utskottet sig yttrat*, uti hufvudsakligen — — — — — till kamrarne inkomma.
 Hvad kamrarne sammanstämmande — — — — — förfallit.

§ 80.

Föreslagen lydelse:

I mål, som blifvit af utskott handlagda — — — — — beredt.

Enligt 1810 års riksdagsordning skulle alla allmänna frågor, hvarmed förstods sådana, som kunde eller borde komma under samtliga riksens ständers öfverläggning och pröfning, undergå förberedande behandling i utskott, gemensamma för alla fyra stånden. Vissa sådana utskott skulle för hvarje riksdag tillsättas, nemligen dels de ännu behållna ständiga utskotten, med hufvudsakligen samma bestämmelser angående deras befogenhet, som i nu gällande riksdagsordning innehållas, dels ock allmänna besvärs- och ekonomiutskottet, för upptagande af sådana mål, i afseende å hvilka Riksdagen enligt § 89 regeringsformen endast egde petitionsrätt. Allmänna frågor, som icke enligt dessa stadganden hörde till visst utskott, kunde hänvisas antingen till allmänna besvärs- och ekonomiutskottet eller till något af de öfriga, förut tillsatta utskotten. På grund af det sätt, hvarpå dessa bestämmelser tillämpades, kom emellertid i verkligheten allmänna besvärs- och ekonomiutskottet att i allmänhet omfatta alla ärenden, som icke, enligt uttryckligt stadgande, tillhörde något af de öfriga utskotten.

Denna ordning för ärendenas beredning var dock ej för alla fall ovilkorligt bindande. Dels voro nemligen ständerna oförhindrade att tillsätta flere utskott, der de funno detta vara af nöden, dels kunde två eller flere utskott genom deputerade till gemensam öfverläggning sammanträda för behandling af ärenden, som stodo på gränsen af olika utskotts verksamhetsområden.

Vid representationsförändringen afskaffades det allmänna besvärs- och ekonomiutskottet, och i sammanhang dermed infördes ett nytt system för vissa ärendens förberedande behandling, i det att enligt 1866 års riksdagsordning allenast de frågor, som enligt uttryckligt stadgande tillhörde de ständiga utskottens verkningskrets, kunde blifva föremål för behandling i utskott, gemensamma för Riksdagens båda kamrar. Väcktes åter i någondera kammaren fråga, som icke tillhörde de ständiga utskotten, men vore af beskaffenhet, att utskotts yttrande deröfver erfordrades, skulle enligt § 37 mom. 3 i nämnda riksdagsordning för densammas behandling ett tillfälligt utskott inom kammaren tillsättas.

I motiven till den nya riksdagsordningen finnes ingen annan grund för förändringen anförd än olämpligheten af ett ovilkorligt stadgande om uppdrag åt samma personer att utreda alla de olikartade frågor, som tillhörde allmänna besvärs- och ekonomiutskottets handläggning. Något skäl för frångåendet af den förut tillämpade grundsatsen, att alla allmänna frågor skulle beredas i utskott, gemensamma för representationens olika afdelningar, finnes ej i motiven uttaladt. Anledningen till förändringen i detta afseende torde väl vara att söka

deri, att lagstiftaren derigenom velat pröfva, huruvida ej efter representationsförändringen det system för ärendens beredning, som följes i andra länder, der representationen består af två fristående kamrar, bättre än det hos oss förut tillämpade skulle vara egnadt att befördra frågornas behöriga utredning på grund af den successiva behandling af ärendena emellan kamrarne, som är förbunden med utskottens tillsättande särskildt för hvarje kammare.

Enligt utskottets åsigt har den vunna erfarenheten ej talat för lämpligheten af den vidtagna förändringen, och utskottet förmenar, att den för båda kamrarne gemensamma förberedande behandlingen af ärenden, som skola blifva föremål för Riksdagens pröfning, i sig innebär så stora fördelar, att en återgång bör ske till den enhet i detta fall, som i den gamla riksdagsordningen var stadgad. Öfverläggningarne i utskott, gemensamma för båda kamrarne, hafva nemligen visat sig på synnerligen verksamt sätt bidra till frågornas lyckliga lösning. Den olika erfarenhet, som inom kamrarne finnes, får på detta sätt redan från början af ett ärendes beredning göra sig gällande, och derigenom att beredningen sker under inflytande af kännedom om den olika stämningen inom de särskilda kamrarne kan nödig sammanjemkning af åsikter lättare ske, än om den skall åstadkommas, efter det någondera kammaren i ärendet redan fattat sitt beslut. Jemväl i den händelse, att kamrarne i någon fråga stannat i olika beslut, torde en sammanjemkning både lättare och skyndsammare låta sig verkställa, om frågan för sådant ändamål kan hänvisas till ett för båda kamrarne gemensamt utskott. — För öfrigt har ej ringa olägenhet uppkommit deraf, att med afseende å ärendenas beredning två olika system tillämpas, så att vissa frågor skola hänvisas till ständigt, andra till tillfälligt utskott. Frågor af den blandade natur att de, enligt förut gällande riksdagsordning, behandlades i sammansatt stats- och ekonomi- eller lag- och ekonomiutskott måste nemligen nu upptagas af stats- eller lagutskottet, då ständiga och tillfälliga utskott ej kunna med hvarandra sammanträda. På grund af detta förhållande, och då motionärerna för att få sina förslag behandlade af ett ständigt utskott ofta förbinda dem med frågor, som med förslagen ej ega omedelbart sammanhang, hafva stats- och lagutskotten kommit att i hög grad betungas med behandling af frågor, som ej tillhöra deras egentliga verksamhetsområde.

Då således, enligt utskottets förmenande, samtliga frågor, som kunna blifva föremål för Riksdagens pröfning, böra förberedas af utskott, gemensamma för båda kamrarna, anser utskottet, att, såsom motionären föreslagit, för upptagande af de frågor, som ej höra

under de redan befintliga ständiga utskotten, ett nytt ständigt utskott, motsvarande det gamla allmänna besvärs- och ekonomiutskottet, bör införas.

Vid afskaffandet af nyssnämnda utskott hade lagstiftaren, enligt hvad 37 § mom. 3 riksdagsordningen otvetydigt gifver vid handen, afsett, att ett tillfälligt utskott skulle tillsättas för hvarje särskild fråga eller åtminstone för hvarje grupp af sammanhörande frågor. Som emellertid hos oss motionernas antal är synnerligen stort, och kamrarne visat afgjord obenägenhet för att utan remiss till utskott låta en fråga förfalla, skulle lagstiftarens berörda syfte ej kunna genomföras annorledes än genom tillsättande af ett betydande antal tillfälliga utskott. Vid början af hvarje riksdag har i stället ett fåtal tillfälliga utskott blifvit tillsatt, och till dessa hafva i regel hänvisats ej mindre de till ständigt utskott ej hörande frågor, som redan väckts, än äfven de, som under fortgången af riksdagen sedermera blifvit väckta. Följden häraf har blifvit, att de tillfälliga utskotten i afseende på mångfalden af de olikartade ärenden, som komma under deras behandling, föga skilja sig från det gamla ekonomiutskottet, som arbetade på flere afdelningar.

Det finnes ingen anledning att antaga, att någon ändring skall inträda i den praxis, som sålunda stadgat sig; men under sådana förhållanden torde man inom ett nytt, i stället för de tillfälliga utskotten infördt, ständigt utskott, om detta komme att bestå af ett tillräckligt antal medlemmar, kunna påräkna den för olikartade frågors behöriga utredning erforderliga sakkunskap, åtminstone med lika stor säkerhet, som inom de nuvarande tillfälliga utskotten, hvilkas sammansättning alltid är underkastad ett starkt inflytande af, huru de ständiga utskotten förut blifvit tillsatta. För öfrigt synes lagutskottet, och kanske i ännu högre grad statsutskottet, hafva att behandla en mångfald ärenden af ej mindre olikartad beskaffenhet än de, hvilka skulle komma att till ifrågavarande utskott hänskjutas. Skulle för någon viktigare fråga speciel sakkunskap och särskildt noggrann utredning pröfvas vara af nöden, stode ju alltid den möjligheten öppen, att för densamma tillsätta ett särskildt utskott, på sätt som redan nu med afseende å frågor, hvilka tillhöra de ständiga utskottens behandling, kan ske. Äfven kunde, om det föreslagna utskottet inrättades, ett ärende i många fall derigenom erhålla lämplig beredning, att detta utskott kunde sammanträda med annat utskott till gemensam öfverläggning.

Då de tillfälliga utskotten således ej kunna anses hafva uppfyllt de förväntningar, som lagstiftaren fäst vid desamma, och då ett in-

rättande i dessas ställe af ett ständigt utskott, motsvarande det gamla allmänna besvär- och ekonomiutskottet, ej kan antagas medföra några nya olägenheter, men väl stora fördelar, anser utskottet, att man ej bör tveka att genom antagande af motionärens förslag i ifrågavarande afseende återgå till den form för ärendenas förberedande behandling, som en lång erfarenhet visat vara till gagn för riksdagsarbetet.

Angående befogenheten för det nya utskottet, som efter motionärens förslag skulle benämnas Ekonomiutskottet, hafva i samma förslag bestämmelser meddelats dels i tillägg till § 53 regeringsformen, dels i en ny, under § 43 i riksdagsordningen införd paragraf. Då bestämmandet af ekonomiutskottets befogenhet har betydelse allenast för ordningen och formen för arbetet inom riksdagen, bör emellertid, enligt utskottets åsigt, ej, såsom motionären föreslagit, i sammanhang dermed upptagas stadgande om, att Riksdagen i de till detta utskott hörande mål icke eger annat eller mer besluta än föreställningar och önskuningar att hos Konungen anmäla. Vidare anser utskottet, att ekonomiutskottets befogenhet ej, såsom enligt motionärens förslag, bör inskränkas till att upptaga frågor om lagar och författningar, som rikets allmänna hushållning röra, äfvensom om grunderna för allmänna inrättningar af alla slag, utan att till detsamma böra hänskjutas alla frågor, som skola af Riksdagen behandlas och äro af beskaffenhet att utskotts utlåtande deröfver erfordras, men icke tillhöra något af de öfriga utskottens förut utstakade verksamhetsområde.

För undvikande af den rubbning i paragrafföljden, som införandet af en ny paragraf efter den 42:dra i riksdagsordningen skulle föranleda, har nuvarande § 43 insatts såsom ett särskildt femte moment i § 37. Detta har utskottet föreställt sig så mycket hellre kunna ega rum, som § 43 till sitt innehåll snarast hör samman med § 37, hvilken innefattar allmänna bestämmelser om utskotten och deras bildande.

I sitt förslag till ändrad lydelse af riksdagsordningens § 37 mom. 3 har motionären meddelat bestämmelse om, att kamrarne, der det nyttigt synes, hvar för sig kunna tillsätta ett utskott till upptagande af deras enskilda angelägenheter. Stadgande derom anser emellertid utskottet ej nödigt, då gällande riksdagsordning ej innehåller motsvarande bestämmelse, utan lemnat kamrarne fritt att behandla sina enskilda angelägenheter såsom det lämpligast synes.

Antalet ledamöter i ekonomiutskottet vill motionären fastställa

till 24, men bör det enligt utskottets åsigt bestämmas till 32 för att bereda ekonomiutskottet tillräcklig möjlighet att fördela sig på erforderligt antal afdelningar.

Genom uteslutande af andra punkten i § 56 riksdagsordningen kommer den kamrarne medgifna rätt att utan remiss afgöra sådana frågor, hvilka tillhöra de nuvarande tillfälliga utskottens handläggning, att upphöra. Denna förändring synes dock desto mindre böra väcka någon betänklighet, som kamrarne endast i sällsynta fall begagnat ifrågavarande rättighet.

Den enligt § 55 i gällande riksdagsordning medgifna rätten att, så länge riksdagen varar, kunna väcka motion i ämne, som tillhör de nuvarande tillfälliga utskotten, har utskottet, i likhet med motionären, ansett böra bibehållas och för den skull i nyssnämnda paragraf stadgat, att fråga, som tillhör ekonomiutskottets behandling, ej behöfver väckas inom den allmänna motionstiden. I öfrigt hafva ej i gällande stadganden vidtagits andra tillägg eller förändringar än sådana, som stå i omedelbart sammanhang dermed, att alla bestämmelser, som röra de tillfälliga utskotten, ur lagen uteslutits, samt att, då hädanefter allenast ett slag af utskott i lagen skulle behandlas, benämningarne »ständigt» och »ständigt eller i dess ställe särskildt tillsatt» (nemligen utskott), såsom obehöfliga, ansetts böra utgå.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får utskottet, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad herr von Strokirch i förevarande motion föreslagit, hemställa,

att Riksdagen ville antaga att hvila till grundlagsenlig behandling följande förändrade lydelse af nedannämnda grundlagsstadganden:

Regeringsformen.

§ 53.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

Lagtima Riksdag skall för ärendenas beredning tillsätta dessa utskott: ett konstitutionsutskott, att

Lagtima Riksdag skall för ärendenas beredning tillsätta dessa utskott: ett konstitutionsutskott, att

väcka och upptaga frågor rörande förändringar i grundlagarne och yttranden deröfver till Riksdagen afgifva, samt att granska de i statsrådet förda protokoll; ett statsutskott, att utreda och för Riksdagen uppgifva statsverkets och riksgäldsverkets tillstånd, förvaltning och behof; ett bevillningsutskott, att behandla bevillningsfrågor; ett bankoutskott, att öfverse bankens styrelse och tillstånd samt föreskrifter om bankoförvaltningen gifva; samt ett lagutskott, att utarbete de från kamrarne remitterade förslag till civil-, kriminal-, kommunal- och kyrkolagarnes förbättring.

Å urtima riksdag — —
— — — — — ärenden.

väcka och upptaga frågor rörande förändringar i grundlagarne och yttranden deröfver till Riksdagen afgifva, samt att granska de i statsrådet förda protokoll; ett statsutskott, att utreda och för Riksdagen uppgifva statsverkets och riksgäldsverkets tillstånd, förvaltning och behof; ett bevillningsutskott, att behandla bevillningsfrågor; ett bankoutskott, att öfverse bankens styrelse och tillstånd samt föreskrifter om bankoförvaltningen gifva; ett lagutskott, att utarbete de från kamrarne remitterade förslag till civil-, kriminal-, kommunal- och kyrkolagarnes förbättring; samt ett ekonomiutskott, att meddela utlåtande öfver de från kamrarne hänvisade frågor, som angå lagar och författningar om rikets allmänna hushållning eller grunderna för allmänna inrättningar af alla slag, eller hvilka eljest äro af beskaffenhet att böra af något Riksdagens utskott behandlas, men icke tillhöra annat här ofvan nämndt utskott.

Å urtima riksdag — —
— — — — — ärenden.

Riksdagsordningen.

§ 37.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

1. Å hvarje lagtima riksdag skola, inom åtta dagar efter dess öppnande, tillsättas: ett konstitutionsutskott, ett statsutskott, ett bevillningsutskott, ett bankoutskott *samt* ett lagutskott. Dessa Riksdagens ständiga utskott skola bestå: konstitutionsutskottet af tjugo, statsutskottet af tjugofyra, bevillningsutskottet af tjugo, bankoutskottet af sexton *och* lagutskottet af sexton ledamöter, hvilka hvardera kammaren till halfva antalet inom sig väljer antingen omedelbart eller, om kammaren så beslutar, genom elektor; ankommande på kamrarnes sammanstående beslut att, när sådant finnes vara af nöden, tillsätta särskildt utskott för upptagande af fråga, *som tillhör ständigt utskotts behandling*, så ock att derest utskottet anmäler behof af förstärkning i ledamöternas antal, sådant bevilja.

1. A hvarje lagtima riksdag skola, inom åtta dagar efter dess öppnande, tillsättas: ett konstitutionsutskott, ett statsutskott, ett bevillningsutskott, ett bankoutskott, ett lagutskott *samt ett ekonomiutskott*. Dessa Riksdagens utskott skola bestå: konstitutionsutskottet af tjugo, statsutskottet af tjugofyra, bevillningsutskottet af tjugo, bankoutskottet af sexton, lagutskottet af sexton *och ekonomiutskottet af trettio två ledamöter*, hvilka hvardera kammaren till halfva antalet inom sig väljer antingen omedelbart eller, om kammaren så beslutar, genom elektor; ankommande på kamrarnes sammanstående beslut att, när sådant finnes vara af nöden, tillsätta särskildt utskott för upptagande af fråga, *hvars behandling tillhör något af förenämnda utskott*, så ock att, derest utskott anmäler behof af förstärkning i ledamöternas antal, sådant bevilja.

2. Hvardera kammaren — — — — — inträda.

3. *Derest i någondera kammaren fråga väckes, som icke tillhör förenämnda utskotts behandling, men är af beskaffenhet, att utskotts yttrande deröfver erfordras, skall för frågans beredande ett tillfälligt utskott, bestående af så många ledamöter, som kammaren nödigt aktar, inom kammaren till sättas.*

4. Å urtima — — — — — ärenden.

2. Hvardera kammaren — — — — — inträda.

3. Å urtima — — — — — ärenden.

4. *Ej må statsrådsledamot eller justitieråd i utskott eller val till utskott deltaga, ej heller någon, af hvilken Riksdagen kan fordra redo och ansvar, inväljas i utskott, der redovisning för hans egna embetsåtgärder kan förekomma.*

§ 43.

Nuvarande lydelse:

Ej må statsrådsledamot eller justitieråd i utskott eller val till utskott deltaga; ej heller någon, af hvilken Riksdagen kan fordra redo och ansvar, inväljas i utskott, der redovisning för hans egna embetsåtgärder kan förekomma.

Föreslagen lydelse:

Ekonomiutskottet skall meddela utlåtande öfver de från kamrarna hänvisade frågor, som angå lagar och författningar om rikets allmänna hushållning eller grunderna för allmänna inrättningar af alla slag, eller hvilka eljest äro af beskaffenhet att böra af något Riks-

dagens utskott behandlas, men icke tillhöra annat här ofvan nämndt utskott.

§ 44.

Nuvarande lydelse:

Utskotten välja hvart inom sig ordförande och vice ordförande. Intill dess sådant val försiggått, föres ordet af den ledamot, som de flesta riksdagar bevi- stat, och der två eller flere i lika många riksdagar del- tagit, den af dem som är till lefnadsåren äldst. *De ständiga utskotten utse, hvart för sig, sekreterare och, efter samråd med honom, den öfriga betjening, som nödig finnes. I tillfälligt utskott välja ledamöterna inom sig för hvarje särskildt mål en föredragande, hvilken det derjemte åligger att uppsätta utskottets yttrande i ämnet.*

Föreslagen lydelse:

Utskotten välja hvart inom sig ordförande och vice ordförande. Intill dess sådant val försiggått, föres ordet af den ledamot, som de flesta riksdagar bevi- stat, och der två eller flere i lika många riksdagar del- tagit, den af dem som är till lefnadsåren äldst. *Ut- skotten utse ock, hvart för sig, sekreterare och, efter samråd med honom, den öfriga betjening, som nö- dig finnes.*

§ 47.

Nuvarande lydelse:

Derest *ständigt* utskott anser nödigt att till öfver- läggning om något ärende med annat *ständigt* utskott sammanträda, skall sådant ske genom deputerade, på sätt utskotten derom öfver- enskomma. Sålunda sam- mansatt utskott eger att i

Föreslagen lydelse:

Derest utskott anser nödigt att till öfverlägg- ning om något ärende med annat utskott samman- träda, skall sådant ske ge- nom deputerade, på sätt utskotten derom öfverens- komma. Sålunda samman- satt utskott eger att i

frågor, som det handlagt, utlåtande afgifva, utan att utskottens öfriga ledamöter deruti taga del.

frågor, som det handlagt, utlåtande afgifva, utan att utskottens öfriga ledamöter deruti taga del.

§ 55.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

Motion i ämne, som tillhör *ständigt* utskotts behandling, må af riksdagsman i den kammare, han tillhör, göras inom tio dagar från riksdags öppnande. Sedermera må sådan fråga, med undantag af grundlagsförslag, icke kunna af riksdagsman väckas, utan så vida den af redan inom någonderakammaren fattadt beslut eller upptaget ärende eller annan under riksdagen inträffad händelse omedelbarligen föranledes.

I ämne, som icke tillhör ständigt utskotts behandling, kan motion, så länge riksdagen är samlad, framställas.

Motion — — — —
— — — sammanföras.

Motion i ämne, som tillhör utskotts behandling, må af riksdagsman i den kammare, han tillhör, göras inom tio dagar från riksdags öppnande. Sedermera må sådan fråga, med undantag af grundlagsförslag *och fråga, som tillhör ekonomiutskottets behandling*, icke kunna af riksdagsman väckas, utan så vida den af redan inom någondera kammaren fattadt beslut eller upptaget ärende eller annan under riksdagen inträffad händelse omedelbarligen föranledes.

Motion — — — —
— — — sammanföras.

§ 56.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

Konungens propositioner, så ock motioner i

Konungens propositioner, så ock motioner i

ämnena, som tillhöra *ständigt* utskotts behandling, kunna icke till afgörande i kammare företagas, innan utskott deröfver afgifvit yttrande. *Angår motion annat ämne, och rör det ej kammaren enskildt, kan motionen ej utan remiss till utskott bifallas.* Frågor, som röra någondera kammaren enskildt, må genast afgöras.

ämnena, som tillhöra utskotts behandling, kunna icke till afgörande i kammare företagas, innan utskott deröfver afgifvit yttrande. Frågor, som röra någondera kammaren enskildt, må genast afgöras.

§ 59.

Nuvarande lydelse:

Betänkande, som af *ständigt* eller i dess ställe *särskildt tillsatt* utskott afgifvits, skall i begge kammarne för ärendets afgörande, så vidt ske kan, samtidigt föredragas. Efter betänkandets första föredragning skall det samma hvila på bordet. Vid nästa föredragning, ehvad öfverläggning då eger rum eller ej, må det på flere ledamöters förenade begäran åter göras hvilande. Men då saken tredje gången förekommer, skall den till afgörande företagas.

Betänkande, som afgifvits af tillfälligt utskott, föredrages i den kammare,

Föreslagen lydelse:

Betänkande, som af utskott till Riksdagen afgifvits, skall i begge kammarne för ärendets afgörande, så vidt ske kan, samtidigt föredragas. Efter betänkandets första föredragning skall det samma hvila på bordet. Vid nästa föredragning, ehvad öfverläggning då eger rum eller ej, må det på flere ledamöters förenade begäran åter göras hvilande. Men då saken tredje gången förekommer, skall den till afgörande företagas.

som utskottet tillsatt, och
förfares derefter vidare med
målet såsom nyss är sagdt.

Utskotts	— — — —	Utskotts	— — — —
— — — —	begär.	— — — —	begär.

§ 62.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

Kammarens beslut i fråga, som icke rörer kammaren enskildt, skall med kammaren genom utdrag af protokollet delgifvas. Har målet varit af *ständigt* eller i dess ställe *särskildt* tillsatt utskott handlagdt, skall ock detta om beslutet på enahanda sätt underrättas. Derest ledamot, som i kammarens beslut ej instämt, vill sin särskilda mening hos medkammaren anmäla, skall sådant vara honom obetaget, börande han i slikt fall sin skiljaktiga mening skriftligen till protokollet aflemna, hvarefter den genom protokollsutdrag medkammaren delgifves; men ej må häraf i något fall beslutets expedierande uppehållas.

Kammarens beslut i fråga, som icke rörer kammaren enskildt, skall med kammaren genom utdrag af protokollet delgifvas. Har målet varit af utskott handlagdt, skall ock detta om beslutet på enahanda sätt underrättas. Derest ledamot, som i kammarens beslut ej instämt, vill sin särskilda mening hos medkammaren anmäla, skall sådant vara honom obetaget, börande han i slikt fall sin skiljaktiga mening skriftligen till protokollet aflemna, hvarefter den genom protokollsutdrag medkammaren delgifves; men ej må häraf i något fall beslutets expedierande uppehållas.

§ 63.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

När fråga	— — — —	När fråga	— — — —
— — — —	återförvisa.	— — — —	återförvisa.

Stanna kamrarne öfver någon fråga, *deri ständigt eller i dess ställe särskildt tillsatt utskott sig yttrat*, uti hufvudsakligen eller till vissa delar olika beslut, då skall utskottet söka att de olika meningarna, så vida möjligt är, sammanjemka och med förslag derom till kamrarne inkomma.

Om frågan varit af tillfälligt utskott handlagd och den kammare, som utskottet tillsatt, icke afslår den i frågan väckta motion, skall beslutet genom utdrag af protokollet delgifvas medkammaren, som derpå om frågan beslutar antingen genast eller efter dess hänvisning till ett för frågans vidare utredning inom kammaren tillsatt utskott. Derest kammaren då icke antager det af den kammare, som saken först handlagt, fattade beslut, varder det afslaget eller med ändring återlemnadt till sistnämnda kammare, hvilken i senare fallet har att målet till ny öfverläggning företaga samt eger att, om medkammarens beslut icke oförändradt antages, ärendet dit ånyo öfverlemna till förnyad ompröfning.

Stanna kamrarne öfver någon fråga, *deri utskott sig yttrat*, uti hufvudsakligen eller till vissa delar olika beslut, då skall utskottet söka att de olika meningarna, så vida möjligt är, sammanjemka, och med förslag derom till kamrarne inkomma.

Hvad kamrarne sam-	Hvad kamrarne sam-
manstämmande — — —	manstämmande — — —
— — — — — förfallet.	— — — — — förfallet.

§ 80.

Nuvarande lydelse:	Föres lagen lydelse:
--------------------	----------------------

I mål, som blifvit af <i>ständigt eller i dess ställe</i> <i>särskildt tillsatt</i> utskott handlagda, skola de från Riksdagen utgående skrif- velser uppsättas och expe- dieras af kansliet hos det utskott, som ärendet be- redt.	I mål, som blifvit af utskott handlagda, skola de från Riksdagen utgåen- de skrivelser uppsättas och expedieras af kansliet hos det utskott, som ären- det beredt.
---	--

Uppsättandet — — —	Uppsättandet — — —
— — — — — erforderliga.	— — — — — erforderliga.
Ej — — — — —	Ej — — — — —
— — — — — talmännen.	— — — — — talmännen.

Stockholm den 1 april 1890.

På utskottets vägnar:

O. BERGIUS.

Reservation

af herr *Rydin*: »Den ledande tanke, som genomgår vår Riksdags arbetsordning, är, att sådana frågor, som ständigt återkomma och hvilka Riksdagens båda kamrar äro förpligtade att upptaga till pröfning och afgörande, vare sig på grund af kongl. proposition eller eljest, såsom grundlags-, statsreglerings-, bevillnings- och bankfrågor, förslag till ändring af civil-, kriminal- och kyrkolag samt de ärenden rörande rikets allmänna styrelse, som Konungen enligt regeringsformens § 89 öfverlemnar till Riksdagen att gemensamt med honom afgöra, skola utredas af för båda kamrarne gemensamt utskott, vare sig af något utaf de uppräknade ständiga utskott eller särskildt eller af dem bildadt sammansatt utskott, och att af sådant utskott afgifvet betänkande skall liktidigt företagas till pröfning och afgörande i båda kamrarne, med åliggande för utskottet att, der så ske kan, söka sammanjemka sig yppande olika meningar. Frågor deremot, som genom enskild riksdagsmans motion i någondera kammaren väckas, hvilka icke äro af ofvan angifna slag, och som under ståndsrepresentationen i allmänhet hänvisades till ekonomiutskottet, behandlas i annan ordning. Man har uppstått såsom vilkor för att dessa frågor skola föranleda till någon Riksdagens åtgärd, att den väckta motionen skall vinna understöd i den kammare, hvarest motionen är väckt, för att medkammaren skall kunna förpligtas att befatta sig med densammas pröfning. Kammare eger därför nedlägga sådana motioner eller, der de anses förtjena afseende, låta bereda dem genom inom kammaren tillsatta s. k. tillfälliga utskott, bestående af det antal personer, kammaren pröfvar skäligt bestämma, och vid hvars tillsättande kammaren har fria händer att utvälja de för utredningen lämpligaste personer. Först sedan detta skett och kammaren för sin del fattat beslut, som påkallar medkammarens medverkan, blir frågan föremål för dennas pröfning. För att gifva den enskilde motionären tillfälle att åt sin motion egna den omsorgsfulla utarbetning, som ämnet fordrar, är han ej vid sådana motioners afgifvande bunden af den motionstid, som är bestämd för väckande af andra motioner än sådana, som höra till konstitutionsutskottets handläggning.

Hvilka skäl kunna gifvas för att, på sätt nu blifvit föreslaget, fullkomligt tillintetgöra de tillfälliga utskotten med dertill hörande rätt

för kammare att nedlägga omogna eller opåkallade motioner, och för att i stället med upphäfvande af denna rätt åter uppväcka till lif det ur nu gällande riksdagsordning uteslutna, såsom olämpligt ansedda allmänna besvär- och ekonomiutskottet? Denna fråga är så mycket mera berättigad som ekonomiutskottet aldrig tillvunnit sig någon rotfast plats i vår riksdags arbetsordning. Detta utskott är af jmförelsevis sent datum i vår riksdagshistoria. Det kom till stånd först vid 1800 års riksdag; uti 1809 års regeringsform, § 53, uppräknas det bland de för stånden gemensamma utskotten, hvarjemte det i regeringsformen, § 89, föreskrefs, att de i riksens ständers plena väckta frågor angående lagar, som rikets allmänna hushållning röra, och angående grunderna för allmänna inrättningar af alla slag, i hvilka riksens ständer icke ega rätt att annat besluta än föreställningar och önskingar att hos Konungen anmälas, skulle till utredning af ekonomiutskottet förvisas. I riksdagsordningen, § 34, blef närmare bestämdt om detta utskotts verksamhet, hvarigenom dock riksens ständers frihet att bestämma om väckta frågors beredning, icke inskränktes så långt, som i förevarande förslag skett med kamrarnes rätt, enär riksens ständer egde rätt att remittera sådana mål, som till visst utskott ej höra, antingen till ekonomiutskottet eller till något af de förut tillsatta utskotten. Den i 1810 års riksdagsordning grundade utskottsinrättning och särskildt hvad ekonomiutskottet rör, ansågs böra undergå förändring i de från och med 1840 framlagda representationsförslag; och i det försök, som vid riksdagen 1850 gjordes till representationsfrågans lösning på ständsförfattningens grund, hänvisades till en särskild arbetsordning för riksens ständer frågan om utskottsinrättningen, hvilken således efter sig företeende omständigheter kunde lämpas. I likhet med hvad förut utarbetade representationsförslag innehöllo, blef i 1866 års riksdagsordning ekonomiutskottet uteslutet och utbytt mot nuvarande tillfälliga utskott. Frågan om dessa utskotts lämplighet och utbyte mot ett enda ständigt utskott väcktes vid 1880 års riksdag af en ledamot i Andra Kammaren, hufvudsakligen med anledning af den meningsskiljaktighet, som yppats derom, huruvida skrifvelseförslag bort till ständigt eller tillfälligt utskott förvisas (jmför konstitutionsutskottets utlåtande n:o 13 vid samma riksdag). Konstitutionsutskottet afgaf då förslag om ett ekonomiutskott, bestående af 24 ledamöter, med sådan befogenhet som den, som blifvit nu föreslagen, i sammanhang hvarmed, i motsats till hvad nu föreslagits, den i riksdagsordningen, § 55, föreskrifna motionstid blef gällande för alla motioner utom dem, som höra till konstitutionsutskottets handläggning, således äfven för dem, som skulle tillhöra ekonomiutskottets handläggning. Detta förslag vann emellertid föga sympati. Oaktadt

mycket framstående ledamöter i Första Kammaren uppträdde till förmån för förslaget och dess pröfning i riksdagens sista timma (10 maj) ej medgaf någon påföljd af återremiss, vann förslaget bifall af endast 20 ledamöter, medan 53 genom beslut om återremiss undansköto frågan. I Andra Kammaren mötte betänkandet starkt motstånd, endast två röster höjdes för detsamma, och förslaget afslogs utan omröstning. Något nytt förslag hördes ej af vid följande riksdag, som var den sista i dåvarande legislaturperiod för Andra Kammaren, och har ej förrän denna riksdag blifvit bragt å bane. Det nu framlagda skiljer sig från det år 1880 afgifna deruti, att ledamöternas antal blifvit ökade till 32 och att frågor i ämnen, som skola tillhöra detta utskott, må kunna väckas oberoende af motionstid, men den rätt, kammaren nu eger, att kunna nedlägga en opåkallad eller omogen motion, har äfven i detta förslag blifvit kammaren frånhand.

För att afgöra, huruvida den föreslagna grundlagsändringen är nödig och nyttig, har man att först redogöra för de skäl, som blifvit dels vid 1880 års riksdag, dels i det nu afgifna konstitutionsutskottets utlåtande anförda först emot de tillfälliga utskottens lämplighet och derpå för ekonomiutskottets återupplifvande. Skälen emot tillfälliga utskotten hafva varit först att möjligheten att för utredning af hvarje särskild fråga kunna påräkna speciellt sakkunniga personers medverkan ej har förverkligats, ty ej sällan hafva tillfälliga utskott genom det betydliga antal olikartade ärenden, som kommit under dess behandling, erhållit karakter af fasta utskott. Till följd häraf synas de tillfälliga utskotten erbjuda mindre säkerhet för frågornas noggranna skärskådande från olika synpunkter än de ständiga utskotten och ej heller beredt önskvärdt tillfälle till den sammanjemkuning af kamrarnes olika meningar, som erfordras för vinnande af ett praktiskt resultat. Häremot kan med skäl anföras, hvad angår de svikna förhoppningarna på sakkunniga ledamöter i hvarje särskild fråga, att grundlagstiftaren ej tänkt sig att för hvarje särskild fråga, som en riksdagsman funne för godt att väcka, särskildt sakkunniga personer skola kunna anskaffas för att utarbета den på ett sådant sätt, att motion alltid vinner framgång. Huruvida någon utredning bör komma en motion till del beror dels på dess praktiska vikt för tillfället, dels af den omsorg motionären egnat åt densamma. Man har ansett, att genom den gifna arbetsordningen hvarje fråga, som förtjenar afseende, skall erhålla utredning af de bästa krafter, som stå kamrarne till buds; och detta sker ovilkorligen bättre genom användning af tillfälligt utskott, som kan tillsättas med hänsyn till hvad den särskilda frågan kräver, än med ett ekonomiutskott, som före motionstidens utgång skall

tillsättas utan afseende på de dithörande motioner, som kunna komma framdeles att väckas. Beträffande det påstående, att tillfälligt utskotts sammansättning af blott den ena kammarens ledamöter erbjuder mindre säkerhet för frågornas noggranna skärskådande från olika synpunkter än de för kamrarne gemensamma utskotten, så saknar det all betydelse, ty ett färre antal ledamöter, utsedda med hänsyn till deras sakkunskap, måste erbjuda bättre garanti i detta hänseende, än ett utskott, sammansatt af ledamöter från båda kamrarne, valda utan hänsyn till ifrågakommande senare afgifna motioner; och vidkommande frågan derom, att med hänsyn till det tillfälle till sammanjemkning, som för båda kamrarne gemensamt utskott bereder, lättare ett praktiskt resultat skall kunna åstadkommas, så har det visat sig att framgången af väckta motioner, som behandlats i ständiga utskott, ej kan anses hafva varit proportionsvis större än af dem, som behandlats i tillfälliga utskott. Genom den successiva behandlingen har erforderlig sammanjemkning vunnits, och då samma slags frågor blifvit väckta i båda kamrarne, hafva vid slika tillfällen konfidentiella konferenser mellan båda kamrarne tillfälliga utskott egt rum för att vinna öfverensstämmelse i de förslag, som för kamrarne framläggas. Om så anses behöfligt, kan ju en grundlagsändring ske, som medgifver officiella sammanträden mellan tillfälliga utskott, när så anses nödigt. Det kraftigaste skälet för att bevisa obehöfligheten af de tillfälliga utskotten skall väl vara, att i stället för tillsättande af tillfälliga utskott, ett för hvarje särskild fråga eller för grupp af likartade frågor, ett fåtal utskott blifvit vid riksdagens början tillsatt och till desamma remitterats ej allenast de till ständigt utskott ej hörande frågor, som redan väckts, utan att äfven uti dessa inpassats frågor, som under riksdagens lopp sedermera blifvit väckta, till följd hvaraf de tillfälliga utskotten i afseende på mångfalden af de olikartade ärenden, som komma under deras behandling föga skilja sig från det forna ekonomiutskottet, om detsamma anordnar sina arbeten på afdelningar, till följd hvaraf det skulle blifva bättre sörjdt för ärendenas beredning, om ett sådant nytt ständigt utskott komme till stånd, helst då äfven blefve afhjelpat en annan brist, som vidlåder de tillfälliga utskotten, nemligen saknad af sekreterarebiträde. Härvid bör dock märkas, att om praxis gått i nyss angifven riktning, så följer icke deraf nödvändigt, att när förhållandena kräfva en ändamålsenligare anordning, man icke någonsin skall kunna modifiera denna praxis. Så har förut skett. Riksdagshistorien visar att icke få tillfälliga utskott blifvit sammansatta, som haft att behandla en enda fråga. Dessutom är det icke sagdt, att med nu rådande praxis det blefve bättre bestäldt med ärendenas beredning genom tillfälliga utskotts borttagande och

ärendenas öfverflyttande på ett ständigt utskott. De tillfälliga utskotten behandla föga mer än ett tiotal motioner och med den arbetsordning, som för dem gäller, skall för hvarje fråga utses en föredragande, hvadan med den sammansättning af utskotten, som eger rum, knappt mer än en fråga kommer till föredragning på hvarje ledamot, och bör dermed förenadt arbete mycket väl medhinnas, om motionen, när den aflemnas är i behörigt skick. Påstås kan ej heller, att de motioner, som blifvit åt tillfälliga utskott öfverlemnade, blifvit mindre omsorgsfullt beredda än de, som kommit till ständigt utskott. Den klagan, som höres öfver saknaden af sekreterarebiträde, bör ej väga tungt. Den afser dels det betungande, som ligger i sjelfva utredningen, dels besväret med sjelfva uppsättningen och utskrifningen. Hvad det förra angår, så bör sjelfva motionen vara så genomtänkt och utarbetad, att den talar för sig sjelf. Finnes intresse för saken hos motionären och sakkunskapen är tillgodosedd vid utskottstillsättningen, böra ej några svårigheter möta för betänkandets motivering och slutklämmens bestämmande. Beträffande den betänkandet inledande resumé, tillvägabringande af förarbeten och material, såsom utdrag af offentliga handlingar, statistiska sammanställningar, äfvensom hvad till utskrift hörer, så finnes intet, som hindrar att uti de reglementariska föreskrifterna för Riksdagen införa ett stadgande, som under gifna vilkor medgifver anskaffande af derför erforderliga biträden. Ytterst beror alltid en väckt motions framgång deraf, att den, som vill göra en motion, är så intresserad för sin sak, att han egnar erforderlig omsorg åt frågans belysning, äfvensom att de, som äro ledamöter i utskott, i sin mån äro så intresserade, att de egna erforderlig omsorg åt den utredning, som erfordras. Vill man gripa in i det politiska lifvet, måste man sjelf arbeta. Det är ej nog att löst framkasta en idé eller ett blott uppslag till hvad som bör göras i en fråga, och sedermera hafva anspråk på att ett utskott, jemte en aflönad sekreterare, skall detaljeradt utveckla förslaget och gifva bestämd form deråt. Hvad slutligen vidkommer det påståendet, att denna nya utskottsinnrättning ej rätt velat slå rot, så har ju varit samma förhållande med ekonomiutskottet, enär det ansågs så olämpligt, att det med nya riksdagsordningen afskaffats. Huruvida genom ekonomiutskottet skola undanrödjast de meningsstrider, som nu förekomma i fråga om till hvilket utskott en motion skall hänvisas, derom här nedan. Då ej svårare anmärkningar än ofvan anförda blifvit gjorda mot de tillfälliga utskotten med dertill hörande behandling af ärenden, som till dem hänvisas, vore det en i högsta grad besynnerlig företeelse, om Riksdagen skulle, därför att man i praxis ej begagnat sig så, som man kunnat och äfven bort, af de fördelar, riksdagsordningen härutinnan

erbjuder, genom en grundlagsändring fråntaga kammaren den sjelfständiga rätt, den eger i afseende på förevarande slag af frågor, nemligen att besluta nedläggande af en inom kammaren väckt omogen och opåkallad motion äfvensom att ej behöfva taga befattning med sådana i medkammaren väckta motioner, som ej der vunnit erforderligt understöd, samt att, derest kammaren anser en fråga förtjent af uppmärksamhet, efter ämnets beskaffenhet och behof af sakutredning fritt bestämma om utskotts tillsättning och sammansättning.

Låt oss nu se till om väsentliga fördelar, som uppväga dessa förmåner, vinnas genom ekonomutskottets upplifvande.

Såsom skäl för ekonomiutskottets återupplifvande anfördes vid 1880 års riksdag, att ekonomiutskottet vore en gammal och bepröfvad institution, från hvilken utgått de största och i vårt samhällslif mest genomgripande reformer. Den hufvudsakliga anmärkningen mot det samma, nemligen olämpligheten af ett *ovilkorligt* stadgande om uppdrag åt samma personer att utreda alla de olikartade frågor, som tillhörde detta utskotts handläggning, kunde undanrödjas genom ordnandet af utskottets arbeten på afdelningar; och med en sådan anordning borde ej de olikartade frågornas tyngd blifva öfverväldigande. För att ytterligare mildra dessa olägenheter har konstitutionsutskottet nu föreslagit, att antalet af ekonomiutskottets ledamöter skall sättas till 32 i stället för af motionären föreslagna 24. Hvad först beträffar det vackra vitsord, man gifvit ekonomiutskottet i afseende på dess reformerande verksamhet under ständsperioden, så tror jag icke att, om man jemför reformarbetet inom riksdagen före och efter 1866, den senare tiden bör sättas efter den förra, och i detta hänseende kan godt vitsord gifvas åt de tillfälliga utskottens arbeten. Der hafva handlagts viktiga reformfrågor, såsom fattigvårdsfrågan, undervisningsfrågan, arbetarefrågan, utom den speciella utredning, viktiga speciellafrågor erhållit genom tillfälligt utskott. Dessutom hafva reformer utgått från de ständiga utskotten i form af skrivelser i ämnen, hvilka förr upptogos af ekonomiutskottet. För öfrigt beror detta icke på det ena eller andra utskottet, utan på det vakna intresset hos representanterna. Vidkommande den utväg, man trott sig hafva funnit uti ekonomiutskottets talrika sammansättning och arbete på afdelningar, för att kunna undvika olägenheten af den mängd olikartade ärenden, som till detsamma hänvisas, så kan icke åt denna anordning tillmätas någon väsentlig fördel. Det stora antalet ledamöter, tillsatta, innan de ärenden, som skola handläggas, äro kända, gifver ej, äfven om arbetet sker på afdelningar, den garanti för en god utredning, som utskott, sammansatta med tagen hänsyn till den sakkunskap, som behöfves för kända förslag, erbjuda. Det stora antalet

ledamöter kan dessutom vara hinderligt, och med den vexling mellan ledamöter och suppleanter, som eger rum i ständigt utskott, blir det ganska svårt att bibehålla kontinuitet och stadga i ärendenas behandling, i motsats till förhållandet med de tillfälliga utskotten, der samma personal bringar frågorna till slut. Fördelningen på afdelningar i ekonomiutskottet kan äfven vara hinderlig. Den omgång vid ärendens behandling, som häraf blir en följd, derigenom att först afdelningen skall afgifva ett förslag och derpå pröfning ega rum i utskottets plenum, hvaruti vid frågans afgörande helt andra personer kunna hafva plats än vid dess första behandling, kan ej tillerkännas företräde framför dylika frågors omedelbara upptagande till pröfning af tillfälliga utskott, hvilkas hela personal utan ombyte och afbrott egnar sig åt sakens öfvervägande. Den anmärkning, som häremot kan göras, att man genom tillsättande af särskilda utskott och användning af sammansatta utskott, af ekonomiutskott och annat ständigt utskott, hvilket ej låter sig göra mellan tillfälligt och ständigt utskott, kan förskaffa sig sakkunskap och grundlig utredning, fordrar att bemötas. Härvid bör erinras först och främst, att de frågor, som gå till det manstarka ekonomiutskottet, sällan kunna vara så omfattande, att ett särskildt utskott kan komma i fråga att bildas, likasom ej heller sammansatt utskotts bildande kan ofta komma i fråga, enär dithörande frågor, der de icke afse lagstiftning, föga lämpa sig för samråd med annat utskott, t. ex. frågor, som röra undervisning, näringar, rikets inre förvaltning eller yttre politik. Härtill kommer, att dylika utskotts bildande för en fråga, som endast blifvit väckt i den ena kammaren, fordrar medkammarens eller dess ledamöters sympati för det väckta förslaget. Den motionär, som intresserar sig för framgång åt sin motion kan därför, om han själf egnar omsorg åt förslagets utarbetande, snarare vinna detta mål med biträde af den kammare, der förslaget blifvit väckt, än om motionen kastas in uti ett ekonomiutskott och der genom medkammarens ledamöters motstånd får ett knapphändigt utlåtande, skrifvet af en för saken likgiltig sekreterare. Men, säger man, det är af vigt, att ej olika system följas vid olika ärendens beredning. Detta vållar olägenheter särskildt vid sig yppande olika meningar i fråga om, till hvilket utskott en motion bör remitteras. Ifrågasätts kan, huruvida ifrågavarande förslag om bildande af ett ekonomiutskott är egnadt att aflägsna denna olägenhet. Stridigheten kommer att kvarstå, om ock en förändring eger rum i afseende på mellan hvilka utskott. Nu kommer den att röra ekonomiutskottets förhållande till andra ständiga utskott. Den bestämmelse, som i förslaget till riksdagsordning, § 43, är gifven, angående ekonomiutskottets befogenhet, nemligen att det skulle meddela utlåtande öfver

de af kamrarna dit hänvisade frågor angående lagar och författningar om rikets allmänna hushållning och angående grunderna för allmänna inrättningar, frågan må utgå från enskild motion eller kongl. proposition, kommer i strid med föreskriften i regeringsformen, § 89, hvori säges, att med sådana propositioner skall förfaras på det sätt, som angående lagfrågor är stadgadt, hvilket torde, enligt regeringsformens § 87, 1:o innebära att lagutskottet skall deröfver höras. Derjemte, med hänsyn dertill att i den föreslagna § 43 i riksdagsordningen begagnas, i afseende på ekonomiutskottets befogenhet, samma ordalag, som i regeringsformen, § 89, angående Konungens ekonomiska lagstiftningsmagt, skola betänkligheter lätt uppstå emot remiss till ekonomiutskottet, emedan man skulle anse sig hafva derigenom gifvit på hand att Konungen i frågan har den lagstiftande magten, hvarigenom vid remisser af motioner onödiga meningstvister om Konungens lagstiftande magt lätt skulle framkallas. Man kan dessutom sätta i fråga, huruvida, om detta förslag bifalles, hädanefter mera än hvad förr varit fallet i fråga om remiss till ständigt eller till tillfälligt utskott meningsstrider kunna aflägnas i fråga om behandling af förslag till skrivelser, då enligt den ena kammarens åsigt ämnets beskaffenhet och enligt den andras mening förslaget formella egenskap af skrivelselförslag skall afgöra till hvilket utskott en fråga skall remitteras. Skola ej slitningar uppstå, helst om motioner väckas efter motionstidens slut? Skall slutligen ej samma äflan, som nu eger rum, att få en väckt motion hänvisad till något af nuvarande ständiga utskott, fortfara, då ekonomiutskottet blir en sump, hvori kastas alla motioner, som icke tagit bestämd karakter af statsreglerings- eller lagfrågor, hvadan, till följd af upphäfvande af kammarens rätt att nedlägga en motion, sådana frågor, som afse viktiga ämnen, komma att hopröras med frågor utan betydelse eller praktisk vikt och få dela samma öde med dessa?

Då sålunda afskaffandet af de tillfälliga utskotten och återupplifvandet af ekonomiutskottet för behandling af def rågor, som nu tillhöra de förras handläggning, är egnadt snarare att öka än minska meningstriderna angående frågan om till hvilket utskott en väckt fråga skall höra;

då ett ekonomiutskott genom den mängd olikartade frågor, som der sammanföras, ej erbjuder bättre garantier, snarare sämre utsigter för frågornas grundliga utredning, än tillfälliga utskott, på hvilka kammaren eger fria händer att fördela beredning af motioner, som förtjena afseende;

då ekonomiutskottets företråde mera hägrar i föreställningen än har sitt stöd i verkligheten, om kammaren gör sig till godo de för-

delar, som innehållas i riksdagsordningens föreskrifter angående behandling af de ärenden, som tillhöra tillfälligt utskotts handläggning;

då den omständigheten, att man i praxis ej gjort sig till godo dessa fördelar, ej bör leda till grundlageus ändring, utan till lämpande af praxis efter den ledande tanke, som genomgår vår riksdags arbetsordning;

då den nu föreslagna ändringen går ut på att afskära kammare två så viktiga rättigheter som dem, kammare eger, nemligen att nedlägga en inom densamma väckt, opåkallad motion uti ifrågavarande ämnen och att medkammaren ej behöfver taga befattning med pröfning af en i sådant ämne väckt motion, förr än den kammare, hos hvilken den är väckt, gifvit den sitt understöd, på samma gång som ändringsförslaget innebär en obefogad inskränkning i kammares rätt att anordna den efter sakens bäst lämpade beredning af dylika frågor; och

då slutligen de bristfälligheter, med hvilka den nuvarande utskotts-inrättningen är behäftad, lättare afhjelpas, om man bibehåller den grund, hvarpå densamma hvilar, än om man försöker uppblåsa lifvet i för länge sedan utdömda institutioner;

så anser jag mig böra afgifva reservation emot detta konstitutionsutskottets förslag».
